

Charles Gounod:

FAUST

Giacomo Puccini:

MADAME BUTTERFLY

Jules Massenet:

WERTHER

CHARLES GOUNOD

FAUST

Opera v petih dejanjih, po Goetheju napisala J. Barbier in M. Carré,
prevedel Smiljan Samec

Dirigent: Bogo Leskovic

Režiser: Ciril Debevec

Scenograf: inž. arh. Ernest Franz

Faust	Miro Brajnik
Mefisto	Drago Čuden
Margareta	Zdravko Kovač
Valentin, njen brat	Daniilo Merlak
Marta, njena sosedka	Vilma Bukovčeva
Siebel, študent	Manja Mlejninkova
Wagner	Vekoslav Janko
	Franc Langus
	Samo Smerkolj
	Bogdana Stritarjeva
	Mila Kogejeva
	Sonja Drakslerjeva
	Zlata Gašperšičeva
	Ivo Anžlovar
	Vladimir Dolničar

Dijaki, vojaki, meščani in meščanke

Godi se v začetku 16. stoletja

V Valpurgini noči plešejo:

Aspazija — Tatjana Remškarjeva, Kleopatra — Breda Smidova,

Lepa Helena — Štefka Sitarjeva, Frina — Lidija Lipovževa

Dva sužnja ljubezni — Stane Polik in Janez Miklič

Trojanke, Nubijke in satiri

Koreograf: Pino Mlakar

Vodja zbora: Jože Hanc

Kostume so po načrtih Milje Jarčeve izdelale gledališke krojačnice pod
vodstvom Cvete Galetove in Jožeta Novaka

Odrski mojster: Celestina Sancin

Inspicijent: Milan Dietz

Razsvetljava: Silvo Sinkovec — Maske in lasulje: J. Mirtič in E. Sancinova

GIACOMO PUCCINI

MADAME BUTTERFLY

Opera v treh dejanjih

Besedilo po J. L. Longu in D. Belascu napisala L. Illica in G. Giacosa,
prevedel **Niko Štritof**

Dirigent: Rado Simoniti

Režiser: Ciril Debevec

Madame Butterfly (Čo-čo-san)	Vilma Bukovčeva Vanda Gerlovičeva
Suzuki	Sonja Drakslerjeva Vanda Ziherlova
Pinkerton	Miro Brajnik Drago Čuden Rudolf Franci k. g.
Konzul	Vladimir Dolničar Vekoslav Janko Samo Smerkolj
Goro	Slavko Štrukelj
Yamadori	Andrej Andrejev
Komisar	Zdravko Kovač
Bonec	Ivo Anžlovar Friderik Lupša Danilo Merlak
Uradnik registrature	Rado Garibaldi
Kate Pinkertonova	Milena Trostova
Sorodniki, Čo-čo-sanine prijateljice, služinčad	
Godi se v Nagasakiju	

Scenograf: inž. arh. Ernest Franz

Vodja zbora: Jože Hanc

Kostume so po načrtih **Mije Jarčeve** izdelale gledališke krojačnice pod
vodstvom **Cvete Galetove, Angele Humarjeve in Jožeta Novaka.**

Odrski mojster: Celestin Sancin

Inspicjent: Peter Bedjanič

Razsvetljava: Silvo Sinkovec — Maske in lasulje: J. Mirtič in E. Sancinova

JULES MASSENET

WERTHER

Lirična drama v treh dejanjih (štirih slikah). Po Goetheju napisali E. Blau,
P. Milliet in G. Hartmann, prevedel **Niko Štritof**

Dirigent: **Rado Simoniti**

Režiser: **Edvard Rebolj**

Werther	Rudolf Franci k. g.
Albert	Andrej Andrejev Samo Smerkolj
Zupan	Ladko Korošec
Schmidt	Slavko Štrukelj
Johann	Zdravko Kovač Danilo Merlak
Sarlota, županova hčerka	Sonja Drakslerjeva Cvetka Součková
Zofija, njena sestra	Sonja Hočevanjeva Maruša Patikova
Brühlmann	Pavle Oblak
Katica	Slava Ulčarjeva

Otroci, meščani itd.

Godi se v nemškem mestecu leta 177...

Scenograf: inž. arh. **Ernest Franz**

Vodja zbora: **Jože Hanc**

Kostume so po osnutkih **Mije Jarčeve** izdelale gledališke krojačnice pod
vodstvom **Cvete Galetove** in **Jožeta Novaka**

Odrski mojster: **Celestin Sancin**

Inspicent: **Milan Dietz**

Razsvetljava: **Silvo Šinkovec** — Maske in lasulje: **J. Mirtič** in **E. Sancinova**

GLEDALIŠKI LIST · OPERA

1954

ŠTEV. 5

1955

CIRIL DEBEVEC:

GOUNOD: »FAUST«

O vsebini

Dasiravno vemo, da sta francoska libretista Barbier in Carré vzela ogrodje za Gounod-ovo opero iz prvega dela svetovno znane Goethejeve tragedije »Faust«, se vendar režiža te opere tega dejstva v izdatno koristni meri ne more in skoro bi rekel: niti ne sme posluževati. Globokoumno filozofsko umetnino so Francozi svoji prirodi in opernim zahtevam primerno prekrojili in jo predelali v preprosto, čustveno zgodbico mladega, siromašnega, nedolžnega dekleta, ki se v prvem zanosu ljubavnega doživetja polna zaupanja vsa izroči življenju, prirodi in strasti, pa se spričo okrutne stvarnosti kmalu zavé in ki, vzgojena in stisnjena od pojmovanja časti v določenem času in prostoru (krščanstvo, Nemčija, 16 vek!) v strahu nasilno odstrani posledico svojega razmerja, povzroči v komplikaciji nehoti smrt svojega poštenega brata, neizkušena in prešibka za take udarce usode napol poblazni in v ječi obsojena na smrt, izmučena do skrajnosti, dotrpi in umre.

To je zelo na kratko povedana vsebina tega opernega dela, pri katerem ne smemo nikoli pozabiti, da se v originalu imenuje »Margareta«.

Naša režijska koncepcija torej premišljeno sledi tej osnovni vsebinski črti in stremi predvsem za tem, da čim jasneje in nazorneje izlušči tragedijo Margarete v vsem njenem razvoju od njenega prvega vizionarnega

pojava v I. sliki (ali še bolje: od njene prvega, kasneje na Valentinovo arijo prenešenega motiva), preko njene prvega srečanja s Faustom na Velikonočno nedeljo (II. slika), preko ljubezenske gradacije in kulminacije v njenem vrtu (III. slika), preko preganjanja vesti in duševne razrvanosti v cerkvi (IV. slika), preko blaznega pretresa ob smrti njenega brata (V. slika) in preko (spet vizionarne) pojave na smrt obsojene (Valpurgina noč, VI. slika) do zadnjega trpljenja, smrti in odrešenja v temnici.

Glavna fabula je torej **Margaretina** in samo kot povzročitelja njene tragedije sta libretista (le daleč po Goetheju) postavila nasproti lik Fausta, ki se je v operi spremenil v nekompliranega, vse prej kakor filozofsko ali etično globokočutečega, v mladosti in strasti uživajočega ljubimca, ki je prej ali slej, bolj ali manj, slepo orodje v rokah **Mefista**, kateremu je obupan nad iskanjem smisla vsega življenja v samomorilnem razpoloženju v zameno za mladost prodal svojo dušo. Mefisto pa, ki pomeni, bodisi v krščanskem svetu, bodisi v Goethejevi tragediji **simbol** ali, če hočemo, **inkarnacijo** vsega zlega, vsega negativnega, (»Der Geist, der stets verneint!«), torej — spet v krščanskem smislu — predstavnika pekla, predstavnika teme (v nasprotju z Bogom, predstavnikom neba, dobrega, luči), ta Mefisto pa je postal v operi po besedi, glasbi in akciji glavni motor in glavni protiigravec Marga-

rete. Tako lahko rečemo, da je Margareta v celotnem svojem notranjem in zunanem procesu tudi v operi predstavljena dovolj jasno in plastično, da je Mefisto (čprav spet daleč od Goethejevega originala) dobil dramaturško in muzikalno nenavadno efektno, izrazito in markantno podobo demonskega cinizma in pogubnega, uničujočega sarkazma, da pa ob teh dveh likih naslovni junak Faust — ne glede na muzikalne vrednosti in dragocenosti — dramaturško in kot karakter deluje nekoliko ohlapno in nejasno, lahko bi rekli, skoro blede, megleno in neaktivno. Opravičiti ga moremo le z dejstvom, da je po paktu z Mefistom izgubil svojo jasno misel in svojo lastno, odločno voljo in da je kot tak le še samo z mladostno strastjo in krvjo prežeto bitje v Mefistovih rokah.

O glasbi

V tej pravkar navedeni smeri osnovne misli se je skušala gibati režija in se v izdelavi vsebine in dejanja — v okviru danih možnosti — tej osnovi čimbolj približati. Jasno pa je pri tem seveda, da režija niti za trenutek ne sme pozabiti, da ima opravka z opernim, to se pravi: v našem primeru z eminentno gledališkim in glasbenim delom.

Prvo in drugo dejstvo imata svoje zakonitosti in s tem svoje zahteve, ki jih mora režija upoštevati in jih, v smislu čim vrednejše umetniške izpolnitve scenično: to je **izvajalsko in materialno** čim najbolj izkoristiti.

Značaji, dejanja in besede »Fausta« so vplivale na inspiracijo komponista in vzbudile v njem ogromno bogastvo izredno čustvenih melodij in najapartnejših ritmov, celo vrsto najrazličnejših dramskih in liričnih razpoloženj in barvnih kontrastov, a vse to v sorazmerno zelo preprosti in — kakor že blizu 100 let dokazujejo izkušnje —

ljudskemu čustvovanju nenavadno dragi in priljubljeni obliki. Iskrenost, čustvena toplina in udarnost v izrazu, uglajenost in finesa v nastopu in kretanju: to se mi zdi, so tiste poteze, ki jih mora operna režija pri »Faustu«, v zvezi s specifično glasovnimi in muzikalnimi elementi, skušati v igri izvajalcev oživitvori.

V Gounodovem »Faustu« ima skoro vsaka scena ali, če hočemo, vsaka točka svojo značilno barvo, pa najsi bo to že razrvano, težko razmišljanje v uverturi ali ljubeznivo nežni **motív ob viziji Margarete**; ali demonično razuzdani **Rondo Mefista o zlatem teletu** ali zanosni in dražestni, trodelni pomladni **valček**; ali čudovita, baladna pesem o **tulskem kralju**, ali žuboreča in bleščeča **arija o draguljih** ali pa nežno — božajoči **lirizmi** v ljubavnih prizorih; udarna vojaška **koračnica**, ali sarkastična Mefistova **serenada** ali pa **pretresljivi zbor meščanov** (a capella) ob **Valentinovi smrti**; neizčrpna slikovitost plesnih ritmov orgijastične **Valburgine noči** ali Margaretime napol blazne **reminiscence** v temnici ali pa mogočna zborovska mesta v **sceni z meči**, v **cerkvi** in končno v zaključni **apoteozi**. Vsa ta nasprotja spremeniti v odgovarjajoči igralsko-pevski izraz in živo, harmonično in lepo obliko — vse to je za izvajalce in za režijo sicer zelo težavna, a vendar zelo privlačna in hvalježna naloga.

O sceni

V pogledu inscenacije, ki naj po mojem mnenju čimbolj, sicer v stilnem okviru, ustvarja odgovarjajoče vzdušje in **podpira** (ne ovira!) izvajalčevo delo, sem se v idejnem zamisleku kakor tudi v tehničnih načrtih trudil, da bi bila predstava »Fausta« (ki ima 7 odnosno 8 slik), čim kratkotrajnejša, to se pravi: da bi bile spremembe dekoracij čim hitrejša in zato odmori čim krajši.

*Iz uprizoritve »Fausta«: Danilo Merlak — Mefisto,
Miro Brajnik — Faust*

Naravno je, da so te in podobne reči odvisne v veliki meri tudi od vsakokratnega odrskega ustroja in od splošne izvežbanosti tehničnega osebja. Izredno veliko pomembnost pripisujem tudi luči, ki pa je marsikdaj močno odvisna od objektivnih materialnih okolnosti, odn. vsakokratnih svetlobnih naprav.

Cela predstava obsega **sedem** odnosno osem slik. S skopimi, pol plastičnimi, pol slikanimi dekoracijskimi komadi, kombiniranimi z raznimi zavesami, skušamo naznačiti določeni značaj in atmosfero vsakokratnega prizorišča.

1. slika: Faustova študijska soba. Noč, mračnost, knjige, alkimija, smrt. Skozi okno: žarki sonca, jutro, pomlad, življenje.

2. slika: Velikonočna nedelja, živa, zelena pokrajina, ljudsko veselje, sonce, žareča pomlad, zdravo, polno življenje.

3. slika: Vrt pri Margareti. Cvetocha drevesa. Opojni rožnati grmi. Malo idilično, malo opojno — zato hlo razpoloženje. Noč in mesečina.

4. slika: Cerkev. Stranski oltar. Klečalnik, svečnik, oleandri. Skozi barvano steklo okna: medla svetloba. Mrak.

5. slika: Pred hišo Margarete. Zadaž trg pred cerkvijo. Pri vojakihi: sončni zaton, pri Mefistovi serenadi: tema, ob Valentinovi smrti: mesečina in bakle.

6. slika: Velika, groteskna votlina v gorovju. Nedoločen prostor. Zadaž: obzorje in prepadi. Noč in peklenska menjava luči.

7. slika: Ječa: sivi zidovi, velika rešetka, kamenito ležišče. V apoteozi: neznane, brezbrežne daljave, mnogo, mnogo luči. Spređaj mrak, zadaž žarka luč!

Zaključek: Mefisto pada premagan v noč.

Luč je premagala temo, dobro je premagalo zlo.

CHARLES GOUNOD

Francoski skladatelj Charles François Gounod se je rodil v Parizu 17. junija 1818. Ime družine Gounod je bilo zaslediti v umetniškem svetu že v 18. stoletju. Gounodov ded Antoine je namreč bil znamenit umetni roko-delec, izdelovalec umetnega orožja. Gounodov oče je bil slikar, a je umrl, ko je bil Charles še mlad. V glasbeno umetnost pa ga je prva vpeljala njegova mati, ki je bila odlična pianistka. Po očetovi smrti je Gounod že v svojem desetem letu pomagal materi poučevati klavir, l. 1836 pa je vstopil na pariški konservatorij, kjer je bil med najboljšimi dijaki. Študiral je pri francoskem opernem skladatelju J. Halévyju (1779—1862), komponistu opere »Židovka«. Pri njem se je učil klavirske igre in kompozicije. Pri italijanskem skladatelju F. Paeru (1771—1839), ki je bil v Parizu predstavnik italijanske šole, izvirajoče iz Mozartove

in Gluckove, je študiral operni slog. Pri Paeru se je Gounodu priljubil Mozart, zlasti njegove klavirske skladbe. Pod vtiskom Mozartovih skladb, ki jih je igral Gounod, je zapisal genialni francoski slikar E. Delacroix: »Mozartove skladbe so me pripravile do prepričanja, po kateri poti mora iti umetnost. Tako mislim, da je jasen smoter vsake umetnosti ugajanje.«

Na konservatoriju je učil Gounoda tudi J. Fr. Le Seur (1760—1837), francoski skladatelj in esteta, učitelj in predhodnik Berliozov na področju programske glasbe. Na mladega Gounoda je vplival zlasti z estetske in instrumentacijske strani. Z znanstvene in estetske plati je vplival na Gounoda tudi češki skladatelj Ant. Reicha (1770 do 1836).

Profesorji konservatorija so imeli Gounoda neizmerno radi. Bil je živ, zal, neobičajno marljiv mladenič, ki je

Faust — M. Brajnik, Mefisto — D. Merlak, Valentin — S. Smerkoli

Vilma Bukovčeva v vlogi Margarete

vsako stvar zelo hitro doumel. Čeprav je bil vsestransko odličen učenec, pa je bil pristen otrok Pariza, ki si zna iz življenjske radosti izbrati najboljše in najlepše. Tak je ostal Gounod tudi v zreli dobi svojega življenja, ko se je zbral okoli njega cel umetniški salon simpatične, olikane in izbrane družbe. Gounod je v njem prvačil kot pravi pariški gizdalin. Ko pa se je družba razšla, se je najrajši poglobil v Mozartova dela in pozabil na vse drugo.

Leta 1839 je dobil za svojo kantato »Fernand« Rimsko nagrado, ki je veljala za najvišje odlikovanje mladih francoskih skladateljev. To nagrado je podeljevala pariška Academie des Beaux Arts l. 1666 osnovane Academie de France. Ker je »Grand prix de Rome« omogočala dobitniku triletni brezplačni študij glasbe, je Gounod s tem snel materi veliko breme z ramen. V Rimu je bival v villi Medici. Brezskrb-

no se je posvetil študiju predvsem renesančne glasbe. Njegove skladbe iz te dobe pričajo, da je tačas zelo vplivala nanj cerkvena glasba, kajti vse so pisane v tem duhu in v obliki, ki jo je ustvaril Palestrina. V njegovi glasbi je nega prepričanja in mysticizma. Že takrat je začel razmišljati o operi »Faust«.

V času rimskih študij je na povabilo Mendelssohnove sestre zašel do Leipziga in Berlina. To je zanj predstavljalo bližji stik z umetnostjo Schumannovo in Berliozovo, ki je obrnil njegovo pozornost tudi k posvetni glasbi. Ob zaključku svojega študija v Rimu je l. 1842 šel na Dunaj, kjer so izvedli njegov »Requiem«. Ko se je vrnil v Pariz, se je ponudil za dirigenta v Veliko Opero, a ga niso sprejeli. Nato se je potegoval za mesto dirigenta in organista v »Eglise des Missions Etrangères«. Od l. 1832 do 1860 je bil rav-

natelj zveze pariških pevskih zborov »Orphéons«. Stik z moškimi pevskimi zbori ga je navedel k zborovskim skladbam. Dotlej je namreč razen manjših posvetnih skladb še vedno pisal pretežno cerkvene skladbe, čeprav je tudi že podlegel veliki skušnjavi: napisati opero. A prvega velikega uspeha leta 1851 v Londonu ni dosegel s posvetno, temveč s cerkveno skladbo »Slavnostna maša«.

Z opero se je poskusil prvikrat leta 1851, ko je napisal opero »Sapho«, ki pa ni imela večjega uspeha, zakaj komičnemu žanru je bil zelo oddaljen. Podobno se mu je zgodilo z operama »La nonne sanglante« (1854) in »Le médecin malgré lui« (1858), čeprav je poslednjo kasneje še predelal in popravil. S posvetnimi skladbami je dosegel večji uspeh z dvema simfoničnima deloma v krožku mladih umetnikov »Société des jeunes artistes«. V Franciji so se za Gounoda začeli zanimati glasbeni in kritični krogi.

Gounod je že l. 1838 spoznal Goethejevo knjigo in v času svojih študij v Italiji je že izdelal več važnih skic za opero, ki se jo je namenil napisati. Osebe, ki jih je orisal Goethe, so mu postajale vse jasnejše in bližje zlasti podoba ljubke Margarete. Ko se je klatil po Campagni v okolici Rima, je skiciral za opero Valpurgino noč. Gounod je tako prepletel »Fausta« z romantično fantastičnimi in liričnimi elementi, da ga je občutili tudi v kasnejših delih kot markanten skladateljski lik.

Po Gounodovem obisku v Nemčiji so se mu še bolj jasno izoblikovale osebe njegove bodoče opere, čeprav res v primerjavi z Goethejem z dokajšnjim galskim pridihom. Ko se je libretist J. Barbier lotil naloge, da bi po igri M. Carréja napisal na Goethejev tekst libreto, je Gounod opustil vse drugo delo in je komponiral opero. Ko jo je dokončal, jo je ponudil Veliki Operi, ki pa ni sprejemala na svoj spored poskusnih del, in jo je zato odklonila.

Gounod jo je nato ponudil Théâtre lirique, a l. 1852 tudi tu ni prodrli. Čakati je moral do leta 1859, ko so mu opero končno uprizorili pod nazivom »Faust«. Uprizoritev je imela prodoren uspeh in je že prvo sezono dosegla 67 predstav. Francozi so jo sprejeli za svojo opero in odtlej jo štejemo med najslavnejše v svetovnem repertoarju. Zaslugo za to ima predvsem glasba Gounodova, ki je iz čisto nemškega dela znal ustvariti — francosko opero.

Po premieri »Fausta« je postal Gounod nekronani kralj Francije in njene glasbenega sveta. Izvolili so ga za viteza Častne legije in člana Akademije. Vsi evropski in ameriški operni odri so »Fausta« kmalu sprejeli v svoj repertoar, nobena druga opera dotlej še ni bila dosegla tako naglega in prodornega uspeha, čeprav se v nji navzlic vsem Gounodovim odlikam jasno kažejo dramaturški nedostatki in slabosti. Gounoda je ob operi »Faust« treba imenovati največjega francoskega romantika. Po stilu se »Faust« približuje heroičnim operam. Gradnja, slike in množični prizori njegovih oper so sorodni Meyerbeerovim operam. Gounodove prednosti so: sladka melodičnost, notranja skladnost dejanja z glasbo in izbrane kompozicijske oblike.

Z operami »Philémén et Baucis« (1860), »La reine de Saba« (1862), »Mireille« (1864), ki je močno invenciozna, in »La colombe« (1866) je dosegel le delen uspeh. V operi »Romeo in Julija« (1867) se je zlasti v orkestralnem oziru približal Wagnerju, vendar ostaja tudi tu le prijeten lirik. Izmed drugih Gounodovih oper je treba omeniti še »Cinq Mars« (1877) in poslednjo »Le Tribut de Zamora« (1881). Vendar sta izmed vseh teh ostali v svetu znani le »Faust« in »Romeo in Julija«, ker je z njima ustvaril resnični gounodovski deli in čeprav je v prvi prav tako malo Goetheja kakor v drugi Shakespeara. Kakor Margareta ni tista staronemška Gretchen, tako poseduje tudi Julija

Pravi užitek je kaditi cigarete

Morava

izdelek ljubljanske Tobačne tovarne

mного značilnih potez francoske ljubezni. To je naredilo okolje in narodna pripadnost skladateljeva.

Na stara leta se je Gounod spet začel baviti s cerkveno glasbo. Kompoziral je vrsto cerkvenih pesmi, kantat, maš in kompozicij za orgle. Najboljše

med njimi so »Mors et vita«, »Odrešenje« in »Sedem Kristusovih govorov«. Leta 1891 je mrtvoud prekinil njegovo delo za »Requiem«. Umrl je dve leti kasneje, 17. oktobra 1893 v Saint-Cloudu pri Parizu. Pokopali so ga z največjimi narodnimi častmi.

IZ »FAUSTA«

MEFISTO:

*Le denar je vladar sveta!
Brez nehanja vse se klanja.
vse se preganja krog njega!
Vsi častijo zlato tele,
kralj in kmet mu oblast prizna.
Če z zlatniki zacinglja,
zbrano ljudstvo vse dežele
v blazen ples se koj poda:
vse se suče krog zlata —
a hudič se v pest hahlja
in kje skrit ta ples ravna!*

*Le denar ne pozna boga!
V svoji slavi vrtoglavi
ga s prestola on odpravi
kot nepotreben stvor neba!
Zlato tele bog je prvi,
vir je sreče in gorja,
Le za njim se vsak peha,
z mečem v roki, v blatu, krvi,
vse samo za kos zlata —
a hudič se v pest hahlja
in kje skrit ta ples ravna!*

SIEBEL:

Naj ti cvetka pove,
kar srce ne sme!
Saj vzcvetela je zate,
kot jaz mislim le nate,
kot v ljubezni medli
srce vse dni!

Naj ti cvetka pove,
kar srce ne sme!
Naj pove, da te ljubim,
da še v sanjah te snubim,
naj pove še nocoj,
da ves sem tvoj!

Zvenela! Mar svoj čar mi je podtaknil
sam vražji zli duh?
Spet sem cveta se dotaknil
in spet je suh!
Takoј pomočim prste v vodo sveto,
saj tukaj vsak večer klečati zrem Margareto!
Poglejmo spet! No, presneto!
Bo li zvenela? Ne!
Zli duh, sem te ugnal!?

Ko bi s cvetko to dal
ti vso ljubav!
Ko iz nje bi spoznala,
kaj si sreče mi dala!
Kaj mi v srcu gori,
povej ji ti!

Ko bi s cvetko to dal
ti vso ljubav!
Naj dišeča cvetica
dá na rožnata lica
kot ljubezni ti znak
poljub sladak!

MEFISTO:

Si tako trdnó zaspala?
Saj grem k tebi v vas!
Vstani, čuj moj glas,
Katarina moja zala,
jaz grem k tebi v vas:
čuj korak in glas!
Kavalir v ljubezni poje,
veruj, ljubljena! Ha, ha, ha, ha, ha, ha!
Ne odpri mu dveri svoje,
naj ti prstan da!

Katarina, jaz te ljubim!
Čuješ glas srca?
Bodi moja vsa!
Katarina, naj poljubim
tvojih usten raj!
Tvoj bom vekomaj!
Dragi tvoj se ti zaklinja,
da njegova si boginja,
veruj, ljubljena! Ha, ha, ha, ha, ha!
Ne poljubi ga, preljuba
Naj ti prstan da!
Za poljub naj bo obljuba.
da ti prstan da! Ha, ha, ha, ha, ha!

MARGARETA:

Ah, če zrem ta okras,
kak lep je moj obraz!
Sem to jaz, Margareta?
Sem to jaz? Reci brž, reci, reci: ah, koketa!
Ne, ne! To je urok!
Ne, ne! To le blede je sanja!
Jaz sem kraljev otrok!
Ni to urok, jaz sem kraljev otrok,
ki se meni vse klanja!
Ah, če bi on me uzrl!
To bi oči odprl!
Videl bi, da sem mična,
zala kot gospodična!
Ah, dejal bi, da sem mična,
prava gospodična, resnična gospodična,
zala kot kraljična!
Naj še kaj bi iz nje pobrala?
Vzamem naj obroček ta si zlat
in dam ogrlico za vrat?
Ah, kot da ljuba dlan bi me mehko držala!

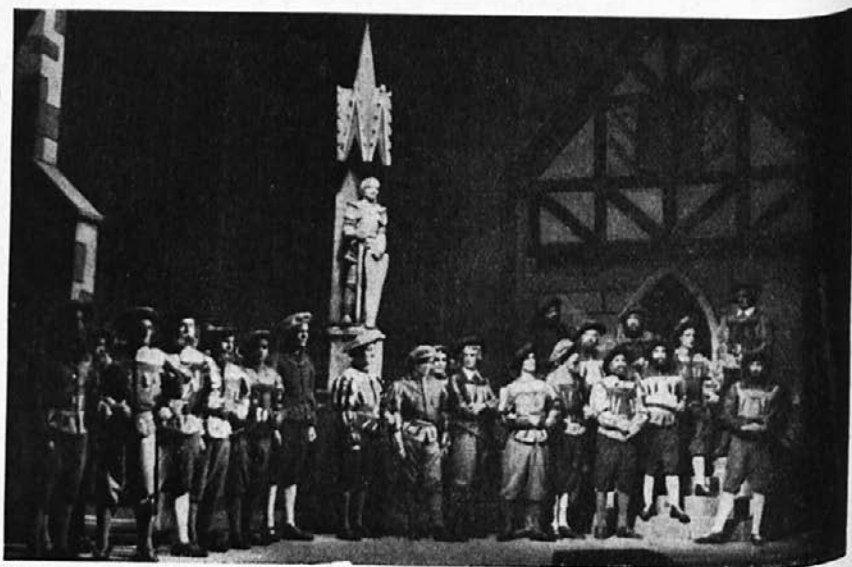
Ah! Če zrem ta okras,
kak lep je moj obraz!
Sem to jaz, Margareta?
Sem to jaz? Reci brž: ah, koketa!
Ah, če bi on me uzrl,
to bi oči odprl!
Videl bi, da sem mična,
prava gospodična, resnična gospodična,
zala kot kraljična!
Margareta, to je urok,
to je blede le sanja!
Ne, jaz sem kraljev otrok,
ki se meni vse klanja!

FAUST:

Pozdravljena vseh rož vonjava!
Nje hišica mi bodi zdrava,
kjer mi prebiva
duša čista in rajska skrivnost očarljiva!

Kako bogata je preprostost ta!
Resnične sreče vir je tu doma!
O narava, saj ti ji sama daš lepoto,
saj ti ji sama daš čudovito polnoto
čistih sanj in dejanj!
Tiho dih jo tvoj objame:
v noči govóri zame!
Vsaj ti odkrij ji žar ljubezenske omame
in vseh rajskih spoznanj!
Ah, ti, da, prav ti!

Pozdravljena vseh rož vonjava!
Nje hišica mi bodi zdrava,
kjer mi prebiva
duša čista in rajska skrivnost očarljiva!

Prizor iz »Fausta«

Sem lepa?
To sem dosegla s
stalno uporabo
Marta kozmetike

VSEBINA »FAUSTA«

Prvo dejanje: Faustova soba. Faust sedi v svoji študijski sobi, star in razočaran od jalovega iskanja in razmišljanja o skrivnosti življenja in seže v svojem obupu po skodelici strupa. Tedaj se oglasi zunaj vesela jutranja pesem kmečkih fantov in deklet, ki se odpravljajo na delo pojoč hvalnico Bogu. Faustovo srce zalije še večja grenkoba, kajti ni ga boga, ki bi njemu mogel vrniti mladost in ljubezen. Zato prekolne vero in znanost, in pokliče hudiča. Še isti hip stopi predenj Mefisto in se mu ponudi v službo. Faust hoče le eno: mladost, ki naj mu vrne zamujeno slast ljubezni. Mefisto mu je brž pripravljen izpolniti željo, pod pogojem, da mu po smrti zapiše dušo. Ko Faust še okleva, mu pokaže v čarobnem zrcalu sliko prelepe Margarete, ki ga tako prevzame, da brž podpiše pogodbo in izpije čudodelni sok. Ves preroben, mlad in poln novih upov krene s svojim peklenskim sopotnikom v svet.

Drugo dejanje: Pred mestnimi vrati. V nedeljskem vrvenju je ljudstvo praznično razpoloženo. Dijaki z Wagnerjem in Sieblom popivajo z vojaki in meščani. Margaretin brat Valentin mora na vojsko in se poslavlja od prijateljev. Težko mu je, ker zapušča sestro samo, zato mu Siebel in študenti obljubijo, da bodo bdeli nad njo. Med veselo družbo meščanov se nenadoma pojavi Mefisto. Nato prerokuje Wagnerju iz roke, da bo padel pri prvem naskoku na trdnjavo, Sieblu, da mu bo v roki zvenela vsaka cvetica, ki se je bo dotaknil. Valentinu, da ni daleč tisti, ki mu bo zadal smrt. Nato pričara, da priteče iz soda, ki visi nad vrati kot gostilniški izvesek, najzlahtnejše vino in napije z njim na zdravje lepi Margareti. Razžaljeni Valentin terja od vsiljivca zadoščenje, a tajni uroki mu zlomijo meč. Šele pred po-

vzdignjenimi križi mečnih ročajev omahne moč satanovih čarov. Pomlajeni Faust poišče Mefista in ga spomni obljube, da mu bo pomagal do lepega dekleta. Ljudstvo se medtem zbira na ples. Tudi Siebel se vrne, da bi srečal Margareto, a Mefisto ga odstrani. Tu pride Margareta. Faust se ji približa, a dostojanstveno dekle ga zavrne. Faust je še bolj očaran, Mefisto pa mu da besedo, da bo z njegovo pomočjo pri dekletu uspel.

Tretje dejanje: Vrt ob Margaretinem domu. Siebel nabira cvetice, da bi položil šopek na njeno okno, a vsak cvet mu v roki zvane. Šele pred blagoslovljeno vodo se peklensčkov urok razprši. Mefisto obljubi Faustu, da mu bo poskrbel za Margareto še vse drugačno darilo. Faust izlije čustva v nežno pesem, medtem ko Mefisto, norčujoč se iz njegove slabosti, položi pred Margaretina vrata skrinjico bleščečih draguljev. Margareta se vrne domov še vedno vsa prevzeta od srečanja s Faustom in najde na pragu darilo. Radovedna se okiti z dragocnim lišpom in se pokaže z njim sosedi Marti, ki se kar ne more dovolj načuditi njeni lepoti. Mefisto vidi, da je napočila prava ura. S priliznjenim dvorjenjem spelje Marto od Margarete, da bi k slednji lahko nemoteno pristopil Faust. In resnično se vname med njima plamen ljubezni. Od Margaretine čistosti ganjeni Faust hoče že oditi, a Mefisto ga zadrži. Margareta zaupa svojo vročo ljubezen zvezdnati noči, Faust to sliši in jo sklene v objem. Mefisto se zasmije s satanskim zadovoljstvom.

Četrto dejanje: V cerkvi. Margareta hoče moliti, toda zavest krivde ji ne da. Med njeno molitev se kot glas slabe vesti vpletajo Mefistove besede. Tako ne najde za svoj greh ne odpuščanja niti tolažbe in se obupana zgrudi na tla. — **Sprememba: Cesta**

pred Margaretino hišo. Ljudje navdušeno pozdravljajo vojake, ki se zmagoslavno vračajo z bojišča. Med njimi je tudi Valentin. Ko vpraša Siebla po sestri, se mu ta izmika z odgovorom, zato slutiti, da z njo ni nekaj v redu in pohiti v hišo. V tem se pojavi z Mefistom Faust, ves skesan zavoljo svojega nepoštenega dejanja. Mefisto bi rad z razposajeno podoknico privabil Margareto, a namesto nje se pojavi Valentin, hoteč obračunati z zapeljivcem svoje sestre. V dvoboju zabode Faust z Mefistovo pomočjo Valentina. Faust in Mefisto zbežita. Na prizorišče prihitijo od vseh strani ljudje in končno tudi Margareta. Umirajoči Valentin prekoline svojo osramočeno sestro.

Peto dejanje: Valpurgina noč. Da bi raztresel Fausta, ki ga peče vest, ga privede satan Mefisto med svoje čaravnice, ki praznujejo Valpurgino noč.

O MASSENETOVEM »WERTHERJU«

»Zakaj budiš me iz sanj, pomladi nežni dih?«

Skladatelj se je sklonil nad tem stihom, ki mu ga je pokazal njegov tovariš s prstom v drobni knjigi, ki mu jo je dal v roko. Poznal jo je dobro, nemara se je celo spomnil navsveta, ki bi ga lahko našel nekaj strani prej ali pozneje: »Ne beri. Poj rajši. Med petjem ti bo vsak stih razodel svojo skrivnost.« In prav zaradi tega jih je pel na napev, ki je bil takrat zelo v modi in ki so nanj plesale baletke v Moulin Rougu.

Ta napev so imenovali »Tataraboum dié«. Toda znano je, da je ton tisto, kar tvori pesem. Nedoločno je začutil, da so v tej pesmi zatajene melodije ene najlepših Schumannovih pesmi, »V tujini«, ki je v nji Bizet slišal celo »hrepenenje po smrti«.

Ta skladatelj je bil Jules Massenet, njegov tovariš pa založnik Hartmann.

Mefisto bi rad Fausta na vsak način premamili s svojimi čarovnijami in mu priredi divji bakanal z vsemi zapeljivostmi svojega kraljestva. A ne bučno veselje in niti razvratni ples lepih ženskih teles ne zamorita v Faustu spomina na nesrečno Margareto, ki se mu na koncu celo prikaže v prividu vsa bleda in izmučena. Faust spozna, da bi jo moral rešiti in pohiti k nji. — **Sprememba: Ječa:** Margareta čaka v ječi obsodbe, ker je v blaznosti umorila svojega otroka. Faust vdre z Mefistovo pomočjo v njeno celico, da bi ji pomagal do bega. Margareta spozna glas svojega dragega in pred njenimi očmi ožive trenutki nekdanje sreče. Mefisto priganja k naglici, Margareta pa spozna v njem vruga in se odvrne tudi od Fausta, na čigar rokah se ji pokaže Valentinova kri. Skrušena prosi Boga za pomoč in rešitev in obnemogla izdihne. Mefisto jo prekoline. Opera se zaključuje z Margaretino apoteozo.

In tako improvizirani napev je postal eden najbolj lirčnih v njegovem delu. Kako malo ugodno je bilo okolje, ki se je v njem porodil ta lirčni izliv!! Bilo je v Wetzlarju, v majhni nemški krčmi, kamor sta некоč na večer zašla oba popotnika. Znašla sta se v gostem tobakovem dimu, ki se je vil iznad porcelanastih pip in med zvrhanimi vrči rjavega nemškega piva. Prišla sta iz Bayreutha od Wagnerjevih svečanih iger, potovala sta ob Renu do Koblenza, od tam pa sta se, sledeč zavitemu toku Lahne, obrnila proti srcu stare Nemčije. Popoldne sta prišla do hiše, ki je v nji živel mladi Goethe tisti čas, ko je pisal »Trpljenje mladega Wertherja«. In nad to knjigo se je sklonil sredi glasnega šuma v gostilni mladi »mojster opere Manon«, kot so ga pričeli takrat nazivati. (Bilo je v letu 1884, ko je bila v mesecu januarju »Manon« prvič uprizorjena.)

»Kaj ne?« je dejal Hartmann. »Kako sijajno lirično opero bi bilo mogoče ustvariti iz te plameneče knjige, ki je nežna, strastna in pretresljiva ob enem! In razen tega je še nihče ni doslej uporabil...«

»Res ne?« je vprašal Massenet, ki se je v njem že prebudila majhna skušnjava.

»Še nihče, oziroma zelo malo. Res je sicer, da je Werther že služil za osnovo neki igri s petjem, ki sta jo napravila Dejaüre in Kreutzer. Igrali so jo v prvih letih revolucije, toda takrat niso mogli na odru prenašati krvi, saj je bil to čas pretiranega nežnočutja, zato so »Wertherja« obsodili kot zoprno in odvratno delo. Tako zelo jim je bil odvraten, da se je Dejaüre odrekel končnemu strelu iz pištole, ter je dejanje prikrojil tako, da je usodni strel sprožil Wertherjev komornik.«

»Bedak se je na ta način odrekel najbolj patetičnemu duetu,« je dejal skladatelj. »Umirajoči Werther, Šar-

lota, ki priteče vsa obupana sredi noči k njemu, in njegova smrtna agonija ob polnočnem zvonjenju — kakšen prizor!« »Najbolj resničen vseh prizorov,« je odvrnil Hartmann, »in poleg tega tudi najbolj verodostojen, kajti Goethe ga je doživel vse do revolverskega strela.«

Vrnila sta se na ulico. Svetli mesec je vzšel nad Wetzlarjem. Tu se je zaljubljen Goethe v zaročenko svojega prijatelja, Šarloto Bluff. Niti njenega imena ni spremenil, ko jo je prevzel v svoj roman. Resnični Werther je bil mlad poslaniški tajnik, ki se je ustrelil v resnici le zaradi nesrečne ljubezni. V sinjem mraku se je skladatelj ustavil? »Zdi se mi, da me je Werther že obsedel...«

Ko se je vrnil v Pariz, mu ni dal miru, dokler se ni lotil tega novega dela. Medtem ko se je Hartmann pogajal s Paulom Milletom, da bi mu napisal operni libreto, je Massenet že improviziral prve strani opere v Etretatu, nato v Versaillesu v hotelu

Prizor iz »Wertherja«: Albert — S. Smerkolj, Zofija — M. Patikova, Werther — R. Franci k. g.

JANEK BERTIL: POGOSTO V POUKAVANJE IN BRALNI MOJSTRI NE. ZARAJ, KI MI NISU
 MOJSTRI NE. ZARAJ, KI MI NISU
 JANEK BERTIL: POGOSTO V POUKAVANJE IN BRALNI MOJSTRI NE. ZARAJ, KI MI NISU
 MOJSTRI NE. ZARAJ, KI MI NISU
 JANEK BERTIL: POGOSTO V POUKAVANJE IN BRALNI MOJSTRI NE. ZARAJ, KI MI NISU
 MOJSTRI NE. ZARAJ, KI MI NISU

MLADINA

**Položaj dijaskih ter študentskih domov
kliče po rešitvi**

PLEN

Reservoir, medtem ko se je pod okni njegove sobe usipalo novembrsko listje.

So nam potrebni še kakšni podatki o Wertherju? Navedimo jih iz sporeda Opere Comique.

Libreto »Wertherja«, ki je zanj Massenet zložil nemara svojo najbolj očarljivo glasbo, je posnet po Goethejevemu romanu, ki je dosegel l. 1774 presenetljiv uspeh. Vsebina je preprosta. Mladi mož Werther se zaljubi v mlado čednostno dekle Šarloto, ki pa je obljubljena že drugemu za ženo. Werther odpotuje, da bi ne videl poroke, ter se po daljšem potovanju vrne in odslej živi z zakoncem v pristrčnih prijateljskih odnosih. Ne da bi si Šarlota znala razložiti svojo manjšo naklonjenost do svojega moža, se prične odvrčati od njega k Wertherju, ki prihaja vsak dan k njima na obisk in zapada v težko melanholijo, ker čuti možovo sumničenje. Ker Werther ne najde častnega izhoda, ki bi ustrežal njegovemu in Šarlotinemu značaju, se ustrelil s revolverjem, ki si ga je izposodil od svojega tekmeča in ki mu ga izroči Šarlota.

V glasbeni analizi pa čitamo, da »vsebuje opera dolga ljubimkanja, ki jim ni ne konca ne kraja.«

»Težko se je bolje izraziti o »Claire de lune« (zaključni duet prvega dejanja), toda ali vam je znano, da smo začetne note tega dela slišali tudi v »Cavalleriji rusticani« in v »Patrie«. Čeprav je ta mesečina nekoliko pusta, vendar je v nji mnogo massenetovskega šarma. Svoj čas je omedlevala vsa generacija, ker si je s tem v zvezi nekdo drznil citirati besede Heinricha Heineja: »Za lase privlečena mesečina!« ali še celo besede zlobnega Laurenta Tailhadea, ki je govoril »o posladkani osladnosti, ki pretresa meščanom hrbtne mozge«.

Začetek drugega dejanja, pod lipami, z dvema pijanima, a dobrima meščanoma nas prav rahlo spominja ozračja iz Wagnerjeve opere »Mojstri pevci«,

še bolj izrazito pa občutimo v tem prizoru nekaj schubertovskega. Kajti če je v tej operi vzor liričnim izlivom Schumann, tedaj so pejzaži v nji slikani v schubertovsko paletu. Priliko sem imel, da sem se razgovarjal z ljubeznivim skladateljevim vnukom M. Bessand-Massenetom v vrtovih dvorca d'Egreville, kjer je stanoval in kjer diha iz tolikih koticov romantični šarm á la Werther.

»Ne smemo prezreti,« je rekel moj sobesednik, »da se je pretakala renska kri po žilah skladatelja »Scenes alziennes«. Njegova mati, rojena Royer de Mérencourt,« je bila hči profesorja strassburške fakultete, ki ga je baje sam Goethe poučeval. Zelo dobro se tudi spominjam, da mi je dejal moj ded, ki je bil navzoč pri mojih prvih klavirskih urah: »Vidiš, moj mali, nihče ni zmožen tako zbuditi v človeku smisel za glasbo, kakor Schubert.«

To schubertovsko navdahnjeno drugo dejanje vsebuje najkrasnejše odstavke vse opere. »Na grudi te kipeče bi bil prižel, predivno, najkrasnejše božje bitje...« Zal, nastopa v operi čednostna Zofija, ki igra tu nekakšno Micaelo iz »Carmen«. Z njenim nekoliko izzivajočim smehom, ki naj podčrta in povzdigne solzavo Šarlotino žalovanje, jo srečamo tudi v naslednjem dejanju. Razen navedenih mest ostanejo samo še taka, ki zaslužijo od začetka do kraja občudovanje. Vse to dejanje, od čitanja pisma in po Wertherjevi vrnitvi, je nedvomno najlepše, najbolj glasbeno vredno in najtrajnejše, kar je napisal Massenet. Če so se nekateri melomani iz l. 1938, očarani od jazzovskih swingtov, temu zaključnemu duetu smejali, še ničesar ne dokazuje.

Jedva se je posušilo črnilo na zadnjem akordu, že je Massenet preigral opero ravnatelju Opere Comique, Carvalhou. Pričakoval je drugo »Mannon«, zato je na koncu izrekel brezobzirno obsodbo: »Ta žalostna snov ne bo zbudila nobenega zanimanja. Wer-

Prizor iz »Wertherja«: Šarlota (Cvetka Součková) med otroki

ther ne bo prinesel naši blagajni niti groša.« Zadosten razlog, da ga niso uprizorili. Sreča, da je tedaj dunajska Opera iskala kako novost, in tako so »Wertherja« uprizorili 16. februarja 1892 s slavnim belgijskim tenorjem van Dykom v naslovni vlogi. To je odločilno vplivalo tudi na Pariz. Naslednje leto so ga uprizorili v dvorani Favard. Toda tu ni dosegel posebnega uspeha. Triumfiral je šele l. 1903, ko ga je na novo uprizoril Albert Carry. Odsihdob ga vse do danes niso več odstavljali s sporedov. »Werther« je zavzel mesto med »Faustom«, »Car-

men«, »Lakmejo« in »Manon«, torej med deli, ki so dosegla na tisoče uprizoritev.

V nizu oper, ki sestavljajo Massenetovo življenjsko delo in med katerimi se sveti čisti demant »Manon«, akvamarin »Thais«, safir »Devica«, ametist »Grisélidis«, je »Werther« hkrati rubin in smaragd: smaragd, zelen kot listje, rubin, rdeč kot kri.

Ta dvojni dragulj bomo brez dvoma cenili tako dolgo, dokler bo svet opeval zaljubljenca in njihove srečne in nesrečne dni.

VSEBINA »WERTHERJA«

Prvo dejanje: Godi se v nemškem mestu Wetzlarju. Mestni župan uči svoje otroke božično pesem, čeprav je še dolgo do božiča. Njegova najstarejša hči Lota nadomestuje pri svojih mlajših sesticah in bratih pokojno mater. Iz pogovora sodnikov prijateljev,

Johanna in Schmidta, izvemo, da se Lota pripravlja na ples in da pričakujejo tudi povratka njenega zaročenca Alberta, ki se mudi na potovanju. Po Johannovem in Schmidtovem odhodu pride Werther, mlad in izobražen mož, ki občuduje naravo in lepo petje otrok.

*Sarlota — Cvetka Součková
in Zofija — M. Patiková*

Sodnik ga povabi in predstavi svoji hčerki Loti, ki Wertherja na prvi pogled očara. V razgovoru se Werther ponudi, da spremi Loto na ples, kar Lota z veseljem sprejme.

V mesečini se Lota in Werther vračata. On ji odkrije svojo ljubezen, toda Lota je svoji materi ob smrtni uri obljubila, da bo vzela Alberta za moža.

Medtem prihití oče z novico, da se je Albert že vrnil. Prišel je nepričakovano, ker je hotel presenetiti svojo zaročenko. Tudi Sarlota se je vnela za Wertherja in v njegovi družbi je popolnoma pozabila na svojo obljubo. Zato zdaj hitro zbeži od Wertherja, njemu pa se izvije obupen krik: »Ah, drugi bo njen soprog!«

Drugo dejanje: Pod lipami. Od prvega Wertherjevega srečanja z Loto so minili trije meseci. Danes že vodi Albert Loto kot svojo ženo v cerkev. Werther je nesrečen, preganja ga zavest, da je nekdo drugi soprog njegove oboževane

Lote. Tudi Albert dvomi v srečo in dušni mir svoje žene. Vso trojico, Wertherja, Loto in Alberta muči nemir. Nihče ne more najti izhoda iz mučnega položaja, ki jih je vanj vrgla usoda. Lota svetuje Wertherju, naj odpotuje in jo pozabi. Vrne naj se o božiču. Werther je trdno odločen njen svet ubogati, če bi ga pri tem zapustile moči, tedaj si bo pa poiskal mir v samotnem grobu. Samomorilne misli ga obhajajo. Končno zbeži, Albert pa spozna: »On jo ljubi!«

Tretje dejanje: Božični dan. Zalostna in zamišljena prebira Lota Wertherjeva pisma, ki jih ji pošilja iz svojega prostovoljnega pregnanstva. Njena sestra Zofija pride in z njo prideta smeh in veselo razpoloženje. Opazila je, da se je v hiši marsikaj izpremenilo in

*Sarlota — Cvetka Součková
in Werther — Rudolf Franci*

da so vsi postali čemerni, odkar je Werther odpotoval.

Pred Loto se nepričakovano pojavi Werther. Dolgo se je boril sam s seboj, a končno je zmagala ljubezen. Se na pragu pred vrati se je obotavljal, hotel je proč. Lota ga, navidez mirna, sprejme ljubeznivo. V hiši je vse pri starem, kakor nekoč. Lota ga spomni Ossianovih pesmi, ki jih je začel prevajati, preden je odpotoval. Iz srca mu privre spev: »Zakaj me budiš iz sanj, pomladni nežni dih?«

Ljubezen ju združi v vročem objemu in poljubu, toda isti hip se Lota zave in zbeži. Werther jo kliče zaman. Končano je. »Sklenila si mojo propast!«

pravi Werther. Napiše še poslovilno pismo, nato odhiti v noč.

Albert se vrne. Zvedel je o Wertherjevem povratku. Na njegov poziv prihiti Lota vsa zbegana. Na mizi najde Albert pismo Wertherja. Werther se v njem poslavlja in sporoča, da odhaja na dolgo pot. Prosi, da bi mu Albert posodil samokres. Loto obide težka slutnja. Hitro se odpravi, da bi preprečila najhujše.

Vendar pride prepozno. Werther se je ustrelil in Lota ga najde že v zadnjih izdihljajih. Neugasna ljubezen ju združi v zadnjem poljubu, nakar Werther izdihne v Lotinem naročju. Od daleč se slišijo glasovi božične pesmi.

IZ »WERTHERJA«

ŠARLOTA:

*Ta pisma! Ta pisma!
Ah, v neskončnost bi jih brala!
Tako so nežna, hkrati pa otožna!
Da bi vse jih sežgala?
Nikdar ne!*

*»Zunaj je mrak in mrak je v moji sobi!
Dan za dnem izginja v puščobi.
Sonce je šlo, šlo bogve kam
in jaz sem sam, sam, vedno sam...!«*

*Ah! Nikogar ni pri njem,
žive duše nobene, da uteši žalostno srce!
Bog! Le kje sem našla to kruto odločnost,
da pregnala sem njega v samoto in gorje?*

*»Pod oknom na ves glas kôpa otrok rogovili,
cel zbor otrok!
In jaz mislim na zlate dni,
ko malčki so krog naju noreli brez skrbi!
Pa to so pozabili...«*

*Niso, ne! Tvoj obraz še vedno v spominu
dece živi...
Ko prideš zopet k nam...
Ali prideš še kdaj?
Ah, ta poslednji list me žge z ognjem in ledom!*

»Praviš: na sveti večer...?
 Jaz pa ti pravim: nikdar!
 In kmalu se izkaže, kdo od naju ima prav!
 A če se ta dan ne prikažem,
 če nikdar več me ne bo,
 ne sodi nikdar preostró!
 Da, ko te vrste boš prebrala,
 nemara solzam se predaš...
 ali ko boš solze izjokala,
 o Šarlota, takrat zatrepetaš!«

WERTHER:

Zakaj budiš me že, pomladi topli dih,
 zakaj me že budiš?
 Tvoj šepet me boža iz spanja,
 a gorje, že blizu je dan,
 dan viharjev in žalovanja!
 Zakaj budiš me, ah, pomladi topli dih?

Morda že jutri kdo obišče mrtvi kraj,
 svedok morda moje slave nekdanje...
 In zaman bo iskal tod okrog moj sijaj,
 ker našel bo samo polom in razdejanje!
 Gorje! Zakaj budiš me, ah, pomladi topli dih?

PUCCINI — ŽRTEV IN ZMAGOVALEC

Ko danes starina in mladina navdušeno ploska ob vsaki uprizoritvi »Madame Butterfly« po vsem svetu, se človek začudeno vpraša, kako to, da je premiera te danes tako priljubljene opere doživela takšen neuspeh. In ne samo »Madame Butterfly«. Tudi ostali dve nadvse popularni operi — »La Bohème« in »Tosca« — je občinstvo ob prvi izvedbi odklonilo.

Res je, da mnogokrat doživi krstna izvedba neke opere propad, čudno pa je, da so bile vprav tri najboljše Puccinijeve opere ob premierah zelo slabo sprejete. Zgodovinarji to razlagajo na različne načine: »La Bohème« je bila hladno sprejeta zato, ker sta bili njena glasba in vsebina preveč realni, preveč zemeljski. V »Tosci« so bile scene mučenja in smrti povprečnemu italijanskemu obiskovalcu opere vendarle »pregrozne«. »Madame But-

terfly« so izžvižgali, ker je bila njena vzhodnjaška glasba preveč tuja italijanskemu ušesu, ker je bila ta ali ona posaža preveč podobna tej ali oni pasaži iz »Bohème« — in ker je bilo zadnje dejanje predolgo...

Toda v poročila o gornjih opernih premierah nekoliko dvomimo. Ali so bili še drugi vzroki za začetni propad teh oper, ki so dandanes tako popularne?

Puccinijeva zvezda je vzšla na obzorju v istem času, ko je Verdijeva zahajala: 1893. leta sta bili prvič izvajani operi »Manon Lescaut« in »Falstaff«. Toda Puccini takrat ni bil edini darovit mlad komponist, ki je čakal in pričakoval priznanje. Italijanom sta ugajala Mascagni in Leoncavallo, pa tudi Giordanova dela so bila priljubljena. Mnogo je bilo tekmecev. Toda ko je stari Verdi izjavil,

Knjižna polica

NOVA ZBIRKA DRŽAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE

Državna založba Slovenije je v svoj letošnji knjižni program uvrstila novo zbirko: **KNJIZNO POLICO**. Ker jo je namenila širokemu krogu bralcev, se je zelo resno posvetila izbiri literarnih stvaritev, ki naj izidejo v tej zbirki. Izmed šestih aktualnih in umetniško dovršenih del, kolikor jih bo letos pa tudi v bodoče izšlo v Knjižni polici, so naročniki te dni prejeli »**PRGIŠČE ROBIDNIC**«, doslej najboljši roman svetovno znanega italijanskega neorealista Ignazia Siloneja. Vsakdanja zgodba o preprostih abruških brezzemljakih nam odkriva kaotične družbene razmere Italije v prvih povojnih letih.

Kot druga knjiga Knjižne police bo prihodnji mesec izšel roman Branka Čopića »**OGNJENO LETO**« (I. del). Nedvomno bo pritegnil tudi naše bralce, saj so tej umetniško dokumentarni podobi upora v Bosenski Krajini literarni kritiki prisodili prvo mesto med pvojnimi ljudskimi romani.

Izmed tujih klasičnih del izideta v Knjižni polici povesti »**KOZAKI**« in »**HADŽI MURAT**«, literarna bisera L. Tolstoja o kavkaških ljudeh.

Razen izvirnega, še neobjavljenega romana — naslova ne vemo, ker nagradni natečaj Državne založbe za prozna dela še ni zaključen — in II. dela »**Ognjenega leta**« bo v zbirki izšlo še »**ZLATO NEAPLJA**«, socialni roman, ki je bil v Italiji nagrajen z eno najvišjih literarnih nagrad.

da ceni Puccinijeva dela bolj od del katerega koli drugega mladega komponista, so vsi prepričani nenadno prenehali. Gotovo je sicer, da je zaradi te izjave Puccini izgubil stik z marsikaterim mladim komponistom, dejstvo pa je tudi, da so mu nehoti priznavali prvenstvo.

Italijanski ljubitelji opere so se razcepili v stranke, od katerih vsaka je častila komponista, katerega glasba jo je najbolj ganila. Njegovi uspehi so njegove pristaše navdajali z osebnim ponosom; zaradi njegovih neuspehov so nemeli v obupu; ljubosumje zaradi nasprotnikovega uspeha jih je žgalo do besnosti.

Zaradi treh Puccinijevih oper, ki so bile v tem času na odru; zaradi Verdičevega prerokovanja; morda zaradi javnega prerekanja med Puccinijem in Leoncavallo; zaradi uporabe Murgerjevega »Življenja bohémov« kot baze za operni libreto — se je položaj bistveno spremenil. Vse stranke so se namreč osredotočile na Puccinija, pa naj je bilo to v prijateljskem ali sovražnem razpoloženju.

Puccinijeve opere so bile slabo sprejete v velikih italijanskih mestih, kjer so bile Pucciniju nasprotne grupe prav posebno delavne in učinkovito organizirane. V provincah pa so imele nenavaden uspeh.

Prvo organizirano nasprotovanje je bilo ob izvedbi opere »La Bohème« v Turinu leta 1896. Čeprav poslušalstvo ni bilo izrazito sovražno, seveda tudi ni bilo navdušeno nad delom, ki je pozneje postalo klasično v opernem svetu. Puccini, Toscanini in uprava Teatra Regio so bili zelo razočarani nad apatičnim sprejemom dela, v katero so odkrito verjeli. Ker pa so mladega Puccinija povsod zahtevali, je bila opera kmalu uprizorjena v Rimu in Palermu. Vendar je bil v Rimu sprejem še hladnejši kot v Turinu. V Palermu pa je opera »La Bohème« poslušalce tako navdušila, da so zahtevali ponovitev zadnje scene. (Pevci

so jo odpeli v civilnih oblekah.) Od tedaj so čudovite melodije in ganljiva vsebina opere osvajali poslušalce.

Sledila je »Tosca«. Rimski publiko ni ugažala. V Bologni pa je bila sprejeta s skoraj histeričnim navdušenjem in publika je zahtevala komponista na oder. Puccini je ob tej priliki pisal svojemu založniku: »Drevo je bila druga izvedba »Tosce«. Nisem se hotel pokazati, toda absurdni upravnik me ni hotel poslušati«. — Čeprav »Tosca« najbrž zaradi zahteve po izvrstnih igralcih ni bila tako popularna kot njeni dve sestri, je njen uspeh vendarle nedvomen. In dejansko mnoge operne uprave zatrjujejo, da je skrbno režirana »Tosca« z odličnimi pevci in igralci najboljša Puccinijeva dela.

Kljub začetnim težavam sta operi »La Bohème« in »Tosca« že našli svoje stalno mesto v opernem svetu. In to v času, ko se je leta 1904 v Milanu pojavila opera »Madame Butterfly«. Premiera je bila v Scali. Puccini je bil tako prepričan v ganljivo moč svoje japonske junakinje da se je prvič otrese vseh običajnih bojazni in je osebno povabil k predstavi svoje prijatelje in sorodnike. A neuspeh prejšnjih dveh njegovih oper je bil majhen v primeri s popolnim neuspehom »Madame Butterfly«. Puccini je bil med izvajanjem opere ves osupel nad naraščajočim crescendo nezadovoljstva, ki je končno preraslo v glasbo. Vendar Puccini ni onemel od osuplosti, pač pa je temeljito preklinjal milansko publiko. V glavi pa mu je gorela misel: Kaj se je zgodilo? Kaj je bilo napačno? Vendar je bil prepričan, da ni on tisti, ki nima prav. Tudi v tem hudem času ni izgubil vere v svojo novo opero. Nekoliko je popravil partituro in je poskusil srečo spet v Brescii, in sicer dva meseca po neuspehu v Milanu. Ko je popisoval svoji sestri nenavaden uspeh te druge izvedbe, je to pot opustil sebi lastno skromnost in je pisal, da je bil to »resničen in neprecenljiv uspeh«.

Butterfly — V. Bukovčeva in Suzuki — S. Drakslerjeva

Očividno je, da je bila vedno vznemirljiva italijanska publika včasih že vnaprej pritirana do hiperkritičnega duševnega stanja. Publika je bila pri prvi izvedbi »Tosce« že spočetka kljubovalna in nejevoljna — in zdelo se je, kot da bi hotela, naj Puccini poplača svoj poprejšnji uspeh. Gotovi ljudje so razširili vesti, da bodo kritiki neprizanesljivi. Poslušalstvo je bilo kot zelektirizirano. — Za vzrok prvemu neuspehu »Madame Butterfly« navaajajo možnost, da je izviral neuspeh vprav iz duševnega zadržanja publike, ki se je že vnaprej odločila, da se ne bo pustila zapeljati glasbi.

Ob prvi izvedbi »Madame Butterfly« moramo omeniti še neko zanimivo dejstvo. Poslušalci so namreč odhajali domov s čudnim zadovoljstvom nad Puccinijevim neuspehom. Seligman poroča, »da je publika zapustila gledališče zelo zadovoljna sama s seboj, kakor da bi bila izvršila neko

delo«. In Adam pravi, »da so poslušalci odhajali z radostnimi obrazi, zadovoljni s svojim uspehom«. Veselje je vladalo v foyerju, nekateri so si celo meli roke. Nek založnik je pripomnil, da je bila publika prav tako dobro organizirana kot dejanje na odru.

Zdi se, da je bilo tudi časopisje Pucciniju dogovorjeno nasprotno. Komaj je verjetno, da bi vse tri opere doživele v tisku tako podobno grob odmev. Le z eno izjemo — in še ta je bila nevtralna — so bile vse tri opere izžvižgane. Sumljivo je, da ni noben reporter priznal niti ene od kvalitet, ki jih dandanašnji operni obiskovalci tako občudujejo. Pritoževali so se, da je Puccini v vseh treh operah uporabljal drobne, preproste zaplete — namesto velikih, tragičnih, ki so jih bili Italijani navajeni. Ali je bilo to mnenje smiselno, ko pa sta bili operi »Cavalleria rusticana« in »Glumači« priznani, čeprav obravnava navadno kmečko življenje? Po-

sebnost so kritizirali opero »La Bohème«, češ da je bila skomponirana v veliki naglici in z neprimernim zaključkom. Nek novinar je pisal, da je ta opera dobra »le v trenutno razvedrilo«. »Tosca« je bila novinarjem »orgija sle in zločina«, ki operi slabo pristoji. Komponirana da je bila kot »priložnostna glasba, ki razkriva grobo strast«. Moremo si predstavljati časopisne komentarje o priliki prve izvedbe »Madame Butterfly«, ko je Puccini pisal o »zlohotnih opazkah nevoščljivca časnika«. Beseda »nevoščljiv«, ki jo je napisal Puccini, nam dokazuje celo njegovo dokončno spoznanje, da je organizirana opozicija zaslegla tudi tisk.

Puccini je pozneje napisal opere, ki so bile morda glasbeno večje od prej omenjenih. »Gianni Schicchi« je komedija, v kateri sta glasba in vsebina tako čudovito spojeni, da je nedvomno njegovo mojstrsko delo. »Turandot« nam kaže tuj, nov in mogočen stil, ki bi lahko omogočil Pucciniju, da bi postal eden največjih opernih komponistov, če bi mu bilo usojeno dalj časa živeti.

In čeprav je bila po »Madame Butterfly« vsaka Puccinijeva opera pozdravljena z navdušenjem, je vendarle res, da si niti ena ni obdržala tako trdno mesto v svetovnem opernem repertoarju kot »La Bohème«, »Tosca« in »Madame Butterfly«.

IZ »MADAME BUTTERFLY«

BUTTERFLY:

Daleč kraj obzorja,
kjer sonce zlato vzhaja,
bel oblaček iz morja vstaja.
Tam brod njegov prihaja...
O, kako ponosno reže proti kopnini:
že grme topovi!
K meni brod zaplovi!
Jaz mu ne grem naproti! Jaz ne!
Na vrhu hriba ležem v travo in čakam,
in čakam dolgo, potrpežljivo
in čisto tiho.
Od mesta se postava je ločila,
prav drobna, drobna točka,
v strmino je krenila.
Ali je? Ali ni?
In kadar bo v bližini,
me spozna ali ne?
O, spozna in pokliče že od daleč!
Jaz pa se niti ne ganem
in skrita še ostanem,
na pol za šalo, na pol da ne umrem
od take sreče!
In išče me in kliče vsepovsod, vsepovsod:
»Zenica moja sladka! Dehteča moja cvetka!«
in vsa imena nežna iz davnine...
In vse to se zgodi, tako ti pravim!
Prazni so tvoji dvomi, a moja vera trdna:
jaz čakam!

M. Brajnik, V. Gerlovičeva, Fr. Lupša in R. Franci v »Butterfly«

IZ VSEBINE »MADAME BUTTERFLY«

Prvo dejanje

Vrt s hišico na griču pri Nagasaki-ju. Ameriški poročnik Pinkerton ogleduje hišico, ki mu jo je po naročilu kupil mešetar in trgovec Goro. Pinkerton se namerava poročiti po japonskem običaju za 999 let z mesečno odpovedjo. Hišica je namenjena njegovi nevesti Čo-čo-san. Goro predstavi Pinkertonu bodočo služinčad: sobarico Suzuki, kuharja in slugo. Prvi gost, ki pride na poročni kraj, je konzul Sharpless. Konzul mu razloži svoj »plitki evangelijski«, pojasni mu svoj namen in mu ne prikriva bodočih načrtov, ko napije že sedaj na zdravje bodoči ženi, pristni Američanki. Prijatelj ga svari, kajti ljubezen male Butterfly je iskrena. Od daleč se začuje pesem neveste, ki prihaja v družbi gejš in sorodnikov. Zenin se šali s sorodniki, nevesta jih veselo, a resno predstavlja navzočim. Na skrivaj pove svojemu ženinu, da je prestopila v njegovo vero. Pokaže mu bodalo, s katerim je izvršil njen oče na cesarjev migljaj harakiri. Poročni uradnik izvrši obred vpričo vseh gostov in sorodnikov. Kmalu po izvršeni poroki prihrumi ves razburjen nevestin stric Bonco, ki je izvedel o njenem prestopu v drugo vero. Bonco prekolne in zavrže svojo nečakinjo, sorodniki se vsi ogorčeni umaknejo. Pinkerton potolaži svojo mlado, jokajočo ženo.

Drugo dejanje

V svoji hišici čaka žalostna Butterfly na povratek moža, ki je že tri leta odsoten in ničesar ni sporočil. Zvesta Suzuki moli k Budi za srečo svoje gospodarice. Tudi sredstva so pošla. Butterfly ne omahuje, njeno zaupanje je trdno. Svidenje si slika v najlepših barvah in kakor v zamaknenosti že vidi ladjo, ki se bliža z dragim soprogom. Sharpless pride, Butterfly ga veselo pozdravi. Pismo je prejel od Pinkertona. Obzirno naj pripravi But-

terfly na njegov prihod z ženo, ki jo je vzel v Ameriki. Sharplessu pa se ne posreči izvršiti te naloge. Goro javi prihod bogatega Kneza Yamadorija, ki že dolgo časa zaman snubi zapuščeno Butterfly. Yamadori tudi sedaj nima več sreče kakor navadno; Butterfly se šali z njim in ga slednjič odslovi. Konzul Sharpless hoče prikazati Butterfly ves položaj, ona pa steče po otroka, o katerem Pinkerton še ničesar ne ve, pokaže ga konzulu in pravi, da tega pač ne bo mogel zanikati. Ganjeni Sharpless ne more več z resnico na dan in odide. Pred hišico nastane vrišč. Suzuki privede Goro v sobo, ker je opravljal, da nihče z gotovostjo ne ve, kdo je pravzaprav otrokov oče. Butterfly mu grozi z bodalom, nato ga vrže na cesto. Top v luki naznani prihod bojne ladje, »njegove« ladje. Brezmejno veselje zavlada v hiši; Suzuki mora okrasiti vse sobe s cveticami. Butterfly se preobleče v poročno obleko in čedno obleče otroka. V steno hišice napravi tri luknjice, skozi katere bo gledala in čakala, dokler ne pride Pinkerton. Suzuki in otročiček zaspita, Butterfly pa prečuje vso noč. Nepremično gleda in čaka.

Tretje dejanje

Noč se je umaknila jutru, Butterfly še vedno nepremično stoji na svojem mestu in čaka. Suzuki se prebudi, prosi svojo gospodarico, da bi šla počivat. Obljubi ji, da jo bo takoj poklicala, če bi v tem času prišel Pinkerton. Izmučena Butterfly gre v sosednjo sobo k otroku, Suzuki poklekne in moli za ubogo gospodarico. Pinkerton in Sharpless se tiho približata. Suzuki vzklikne, oba jo pozoveta, naj bo mirna, da bi se Butterfly ne zbudila. Zunaj zagleda Kate, Pinkertonovo ženo, ki želi s seboj vzeti otroka. Skesani Pinkerton nima moči, da bi se sešel z nesrečno Butterfly. Zalosten zapusti kraj nekdanjih srečnih dni.

Butterfly pride iz svoje sobe, čutila je navzočnost svojega soproga. Prvi trenutek misli, da se je skrnil, zato ga išče po vseh kotih. Sharplessov molk in Suzukine solze pa ji odkrijejo težko bol. Boji se, da je Pinkerton mrtev, Sharpless jo pomiri, a ko Butterfly zagleda v vrtu tujo žensko, spozna takoj vso bridko resnico. Otroka zahtevajo od nje! Butterfly ga bo izročila, toda Pinkerton mora priti sam ponj. Ko ostane sama s Suzuki, zatemni prostore v hiši, zvesto služkinjo

pa pošlje na vrt k otroku. Umreti hoče. Pred Budov kip poklekne, v skrinjici poišče belo ruto, poljubi rezilo in ga položi na vrat. V tem trenutku prinese Suzuki otroka. Butterfly pade bodalo iz roke, objame svojega otroka in ga obsuje s poljubi. Zadnjikrat se poslovila od njega, nato pošlje otroka in Suzuki spet ven, sama pa stopi za steno, kjer izvrši samomor. Butterfly sliši še Pinkertonov klic, se skuša zavleči do vrat, a pri vhodu omaga in umre.

JUBILEJ JOŽETA KASTELICA

Dopoldne, na dan premiere »Lucie« 26. novembra 1954 je kolektiv Opere pristrčno počastil delovni jubilej odrskega mojstra Jožeta Kastelica, ki je bil nad trideset let vesten in vzgleden član opernega ansambla in ki je nekaj dni nato zapustil odrske deske ter odšel v zaslužen pokoj. Slovesnost je bila

toliko bolj pomembna, ker je bila obenem prvi primer, da je na odru proslavil delovni jubilej član našega tehničnega ansambla. To počastitev je Kastelic prav gotovo zaslužil po vsem svojem delu na odru operne hiše. Začel je l. 1922 kot odrski dekorater, že l. 1924 je napredoval med električarje,

Upravnik Juš Kozak izreka na odru čestitke jubilarntu J. Kastelicu

kjer je ostal do l. 1948. Ko se je tedaj izpraznilo mesto odrskega mojstra, je bil za to odgovorno funkcijo soglasno izbran najstarejši in najbolj izkušen član tehničnega ansambla, Jože Kastelic. Pri delu je bil vedno zanesljiv in poštvovalen, pripravil je v šestih letih veliko premier in izvedel kot tehnični vodja v zadnjih letih vrsto opernih gostovanj v državi in v tujini. Taka gostovanja, da bi brezhibno uspela, terjajo vedno od vsega kolektiva veliko truda in naporov, toda fizično čezmerno utrudljiv del je vedno prav na tehničnem ansamblu, ki takrat včasih tudi po nekaj dni ne pride do počitka, če hoče zagotoviti nastopajočim članom nemoten potek predstave na novem odru in v novem okolju. V takih primerih je funkcija odrskega mojstra še celo odgovorna in težavna. Jože Kastelic je bil takim nalogam vedno v polni meri kos. Njegova delavnost in hkrati dobrodušna preprostost sta ga priljubila ne le vsemu tehničnemu temveč tudi umetniškemu ansamblu, kar je prišlo najlepše do izraza vprav pri proslavi njegovega jubileja.

Na lepo okrašenem odru se je zbral ves kolektiv Opere s predstavniki Uprave, Drame in zastopniki delovnega kolektiva gledaliških delavnic. Članstvo, Uprava in sindikalna podružnica so poklonili slavljenecu lepa darila, s pristrčnimi nagovori pa so ga počastili upravnik Juš Kozak, direktor Opere dr. Vodušek, direktor Drame Mile Klopčič, predsednik sindikata Rado Simoniti, sekretar organizacije ZK na ustanovi Lojze Milič, tajnik Republiškega odbora sindikata umetniških ustanov Ivan Lesar, zastopnik Tehničnega sveta gledališča Jože Novak in ob koncu še posebej trije člani baleta v imenu ansambla. Upravnik Kozak je

poudaril slavljenčeve zasluge in se mu toplo zahvalil za dolgoletno delo. Jubilant se je vidno ganjen vsem zahvalil in poudaril, da je zlasti vesel in presenečen, da mu je gledališče pridelalo tako pristrčno proslavo jubileja kot prvemu članu tehničnega ansambla, o čemer prej ni nikoli sanjal, da jo bo tudi on na odru kdaj deležen, ko je tolikokrat vodil vse tehnične priprave za mnoge umetniške jubileje. Da je to danes mogoče, je sad socialistične družbe in države vseh delovnih ljudi.

Kasteličev jubilej je bil eden najlepših in najtoplejših, kar jih je bilo doslej v našem gledališču!

Alko Liqueur Special

NARAVNI AROMATIZIRANI LIKIRJI V ENOSTAVNI
OPREMI S PATENTIRANIM ZAHVALOM!

CHERRY BRANDY
Crème de Café
MYRTILLUS
CRÈME DE CACAO

ALKO DISTILLERIA IN TOVARNA LITVORJEV LJUBLJANA

**PRIPOROČAMO
SE ZA NAKUP!**

**NABAVITE SI RADIJSKI
APARAT NA OBROKE!**

Trgovina
z radijskimi aparati
in radijskimi potrebščinami,
gramofoni in gramofonskimi ploščami
po najnižjih cenah na drobno in debelo

LJUBLJANA / Cankarjeva 3 / Dalmatinova 13

TOVARNA BARV IN LAKOV "COLOR"

MEDVODE - SLOVENIJA - JUGOSLAVIJA

izdeluje:

firneže, oljnate barve, podvodne barve, lake, emajle, steklarski kit, umetne smole, nitrolake, špiřitne lake, trdilo za obutev

IZDELUJE NAŠE DOMAČE PERZIJANCE,
POPRAVLJA IN OCENJUJE VSE VRSTE PREPROG

ČILIMI

Obrtniško proizvodna zadruga z o. z.

ZAGREB, Tomislavov trg 20-I. - Tel. 34-817

Prodajalne: ZAGREB, Masarykova 13, telefon 23-331

LJUBLJANA, Mestni trg 15, telefon 20-894

Pohištvo po želji — Pohištvo serijsko — Rezan in tesan les, lesonit, parket, vezane in panel plošče itd., itd. — Vam ob vsakem času dobavi po konkurenčnih cenah

„LES - LJUBLJANA“

Centrala za FLRJ, Ljubljana, Parmova 37

ali naše poslovalnice v vseh večjih mestih. — Lastni atelje za notranjo opremo.

PEKARNA GRADIŠČE

s svojimi obrati

Gradišče 5, Staretova 18

Viška 46

Rožna dolina, c. II, št. 14

Celovška 250

ter **Slaščičarna**

Tržaška 85

Cenjenim odjemalcem nudimo dnevno svež kruh vseh vrst. V naši slaščičarni dobite vsak dan sveže pecivo in torte. Sprejemamo naročila za godove in druge priložnosti. Postrežba solidna. — Se priporočamo!

Gospodinje!

Medeninaste in bakrene predmete
v svojih kuhinjah ter steklo
čistite samo
s čistilnim sredstvom

VEROL

proizvodom

*Keramično-kemične
industrije Kamnik*

**ŽIMO, GRADEL, JUTO IN TAPETNIŠKE
POTREBŠČINE, VRVI VSEH DIMENZIJ
IN ŠČETARSKE IZDELKE VAM NUDI:**

**SPECIALNA
TRGOVINA**

Vrvarna

LJUBLJANA, Trubarjeva cesta št. 33

»AVTOTEHNA«

LJUBLJANA, Celovška c. 38
BEOGRAD, Brankova ul. 18

ima v svojih konsignacijskih skladiščih stalno na zalogi veliko izbiro nadomestnih delov za vozila tovarn: **GENERAL MOTORS**: Opel, Chevrolet, Pontiac, Oldsmobile, Buick, Cadillac, GMC, Vauxhall in Bedford — **OM**: OM - Supper Orione, OM-Orione, OM-Super Taurus, OM-Taurus, OM-Leoncino, kakor tudi ves avto-, elektro- in dieselmaterijal koncerna **BOSCH**. Poslužite se naših najmodernejših servisov GM, OM in BOSCH v Ljubljani, Celovška cesta 38 in BOSCH servisa v Beogradu, Karadordeva ul. 63.

Grosistično trgovsko podjetje

»Tekstil«

Ljubljana - Ciril-Metodova 3

„TORBICA“

LJUBLJANA,
Jesenkova 3
Telefon: 21-324

izdeluje kovčke, aktovke, damske torbice, listnice in denarnice ter se priporoča cenjenim odjemalcem!

Proti bolečinam vseh vrst (glavobola, zobobola, revmatičnim bolečinam, nevralgijam itd.)

zahtevajte v lekarnah

le originalno škatlico tablet **COFFALGOL**
ali tablete z močnejšim učinkom **PHENALGOL!**

Izdeluje: *Lek* — Tovarna farmacevtskih in kem. proizvodov
L J U B L J A N A

Tovarna čevljev »ALPINA«, Žiri
vam v svojih prodajalnah:

Kardeljeva ul. 3 in Stritarjeva ul. 8 v Ljubljani
nudi kvalitetno obutev po zmernih cenah!
Obiščite nas in prepričali se boste o kvaliteti naših izdelkov!

Industrija volnenih tkanin

»BRANKO KRSMANOVIĆ« PARAČIN
Tovarniška zaloga za LR Slovenijo
LJUBLJANA, Mestni trg 21, tel. 20-920

Sporočamo cenj. odjemalcem, da imamo stalno v zalogi vse vrste sortimentov blaga za obleke, plašče itd., strojno in ročno volno

AVTOMOBILISTI! Ko obiščete Ljubljano,
vam strokovno uredi vaše vozilo

AVTOSERVIS
PREŠERNOVA 22

*Zapomnite si,
da boljših
bonbonov od*

„ŠUMI“
ni!

*Poskusite naše
specialitete:*

- FONDANT
 - ŽELE
 - MELITA
- itd.*

„Tekstil-Obutev“

na veliko

LJUBLJANA, Nazorjeva ulica 4

Stalna zaloga tkanin za večerne moške in ženske obleke.

Največja izbira tekstilnih potrebščin za opremo gospodinjstva.

»ISKRA« tovarna za elektrotehniko
in fino mehaniko

KRANJ

proizvaja in dobavlja:

VSE VRSTE AVTOMATSKIH TELEFONSKIH CENTRAL

TELEFONSKÉ APARATE — avtomatske namizne, CB namizne, induktorske namizne, poljske prenosne, ter vse rezervne dele

ELEKTRIČNE URE IN URNE NAPRAVE

TONSKE KINOAPARATURE za filme 35 mm in 16 mm

ELEKTRIČNE VRTALNE STROJE EVS-1 ø 10 mm in EVS-3 ø 32 mm

ELEKTRIČNE MERILNE INSTRUMENTE — voltmetre, ampermetre, miliampermetre, vatmetre, tokovne transformatorje, ohmmetre, prenosne in laboratorijske instrumente, električne števec itd.

ELEKTRIČNI AVTOMOBILSKI PRIBOR — avtodinamci, napetostne regulatorje, starterje, vžigalne tuljave (bibine), diname in reflektorje za bicikle

SELENSKE USMERNIKE PO NAROČILU

INSTALACIJSKI MATERIAL — paketna stikala 10 A, kolebna stikala itd.

Slovenija vino

NUDIMO VAM OSVEŽUJOČO BREZALKOHOLNO PIJACO
COCKTO, PRAV TAKO VSE VRSTE ALKOHOLNIH
PIJAC — BELA IN RDEČA VINA, DESERTNA VINA, OD-
LIČNO SLIVOVKO, RAZLIČNE LIKERJE, PELINKOVEC,
SLADKI IN GRENKI VERMUT IN RUM.

Z VSEMI VRSTAMI TEH PIJAC STE LAHKO POSTREŽENI
MED ODMOROM V TUKAJŠNJEM BUFFETU.

Trgovina
„BISERKA“
LJUBLJANA, Nazorjeva 4

vam nudi bogato izbiro moškega in ženskega perila, trikotaje, pletenin ter vse krojaške in šiviljske potrebščine.

Pekarna „Ajdoščina“

Ljubljana, Gosposvetska cesta 7 (telefon 22-377)

KRUH, PECIVO, DROBTINE, PREPEČENEC,
PRESTE, KEKSI, BONBONI, ČOKOLADA

DVAKRAT DNEVNO SVEŽE PECIVO!

SPREJEMAMO NAROČILA!

●

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU JUGOSLAVIJE, POSEBNO
SVOJIM ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM IN DRUGIM POSLOVNIM
PRIJATELJEM ŽELI NAŠ KOLEKTIV SREČNO
NOVO LETO 1955 IN MNOGO USPEHOV PRI NADALJNJI
GRADITVI!

●

DELOVNI KOLEKTIV
„JUGOTEHNIKA“
TRGOVSKO PODJETJE Z RADIO- IN
ELEKTRO-MATERIALOM NA VELIKO
IN MALO
LJUBLJANA — Uprava Lepi pot 6

PEKARNA „ŠENTVID“

*Vam nudi dnevno svež
kruh in pecivo!*

*Cenjenim odjemalcem se
vljudno priporočamo!*

Uprava pekarn „Šentvid“:
Šentvid 8, tel. 27-90

Prodajalne: Šentvid 22
Šentvid 64
Celovška 144
Šišenska 57

TRGOVSKO PODJETJE »MERKUR« V LJUBLJANI

sporoča vsem svojim odjemalcem, da ima v zalogi
galanterijsko in modno blago v veliki izbiri. — Cene
nizke — postrežba solidna.

Blago lahko nabavite v naši grosistični trgovini —
Trubarjeva cesta 29 — »MERKUR«, Ljubljana —
trgovina na debelo.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.

Predstavniki: Juš Kozak, Urednik Smiljan Samec.

Tisk tiskarne »Slovenskega poročevalca«. Vsi v Ljubljani.

KRAŠ

JAGETIC

WILLIAM BENTLEY

John H. H. H.

WILLIAM BENTLEY